

Parinoush Saniee

Cei rămași și cei plecați

roman

Traducere din limba persană
de Cristina Ciovârname

POLIROM
2019

Mătușa Mahnaz i-a răspuns îmbufnată:

— O fi Shafaghi bătrân și irascibil, dar și soțul tău e arțăgos și încăpățânat peste măsură.

Maryam i-a aruncat o privire ursuză.

Mama i-a luat deoparte pe Somayeh și Meysam, care așteptau cu îngrijorare deznodământul situației, și a început să-i dezmierde.

— Nu vă necăjiți, uneori și oamenii mari se mai ciondănesc. O să fie bine până la urmă. Trebuie să fie bine pentru că, orice-ar fi, suntem cu toții o familie.

Unchiul Mohammad a intrat triumfător în casă, însoțit de domnul Shafaghi. Ne-a făcut semn din cap și, fără să scoată nici un cuvânt, a trecut pe lângă noi ținându-l pe Shafaghi de umeri. I-am urmărit cu privirea până au urcat scările și s-au făcut nevăzuți în camera mătușii Maryam.

Plină de optimism, mama le-a spus copiilor:

— Mergeți și strângeți-vă lucrurile. O luăm înainte încet-încet. Ne ajung ei din urmă.

Nu știu cum, dar până la urmă s-a ajuns la un fel de armistițiu. Câteva minute mai târziu eram deja pe drum cu toții. Copiii mătușii Maryam au alergat râzând voioși spre ceilalți copii. Somayeh și Sara s-au îmbrățișat și, ținându-se de mână, ne-au luat-o înainte ținându-și de mână. Danial și-a pus brațul în jurul gâtului lui Meysam. Nick a fugit în direcția lor și i-a împins pe fiecare într-o parte pentru a-și face loc între ei. Ardeshir i-a adunat pe toți și le-a spus ceva ce a stârnit hohote de râs și i-a făcut să alerge veseli după el. Siroos s-a întors spre noi și a exclamat uimit:

— Ia uitați-vă la ei! Până ieri nu se puteau înghiți, iar acum sunt prieteni la cataramă!

Mama a spus gânditoare:

— Copiii nu poartă pică. Se împacă ușor. Știu să-și vorbească pe aceeași limbă. Dumnezeu să ne ajute pe noi, adulții...

Copiii mergeau aproape unii de ceilalți, în timp ce adulții erau risipiți și îngândurați. Mătușa Mahnaz și mătușa Maryam mergeau alături de soții lor. Nu știu dacă voiau să demonstreze în acest fel că fac front comun cu ei sau era, de fapt, o încercare de a-i supraveghea pentru a nu se isca un nou conflict.

Cu toată hărmălaia copiilor, am urcat cu bine pe vapor și ne-am găsit fiecare un loc. Unchii s-au așezat la o masă într-un colț al punții, absorbiți într-o conversație aparent neplăcută. Afsaneh stătea pe un scaun cu spatele la ei, la distanță de ceilalți, prefăcându-se pierdută în contemplarea mării albastre, deși era evident că avea toată atenția îndreptată spre discuția care se purta la masă. Eu și bunica ne-am tolănit pe niște șezlonguri, privind reflexiile scânteietoare ale soarelui în valuri. Vremea era blândă și plăcută, dar mă cam plictiseam. Nu aveam chef nici să scriu. Nu știam unde dispăruseră tinerii. Bravo lor, știu mereu să se distreze mai bine decât ceilalți.

— Măcar băieții mei încă vorbesc unul cu altul, a spus mama. Ce crezi că-și spun cu atâta seriozitate?

— Dacă nu greșesc, e vorba de plecarea lui Siroos.

— Dar ce-are așa de grozav străinătatea, încât îi apucă pe toți dorința de plecare?

— Nu știu!

O umbră apărută pe masă dintr-odată m-a făcut să ridic capul. Mătușa Mahnaz și domnul Shafaghi stăteau deasupra noastră. Soarele le bătea din spate, așa că nu puteam să le văd prea bine chipurile. Mătușa Mahnaz s-a așezat lângă mama.

— Cum te simți, mamă? Nu ai rău de mare, nu-i așa? Vrei ceva de băut? Fără politețuri, te rog! Tot ce-mi doresc e să te simți cât mai bine și să rămâi numai cu amintiri frumoase.

Domnul Shafaghi și-a tras un scaun, s-a așezat alene și a început să-și umple cu grijă pipa, apoi a încercat să aprindă bricheta de câteva ori și, în cele din urmă, a început să tragă adânc fumul în piept. Aerul s-a umplut de aroma plăcută a tutunului. S-a sprijinit relaxat de spătarul scaunului, s-a întors spre mine și m-a întrebat cu un zâmbet prietenos:

— Ce mai faci, draga mea? Ți-ai terminat studiile?

— Da.

— Ce ai studiat?

— Sociologie.

— Minunat! La fel ca mine! Știi că am predat teorii sociologice? Erau niște cursuri așa de interesante... În câteva clipe, s-a transformat într-un profesor care compara plin de entuziasm diverse teorii, iar eu, în studentul plin de admirație față de cunoștințele sale inepuizabile. Aveam impresia că se transpusesse în alt spațiu și timp, înapoi în sala de curs, în mijlocul studenților săi. Parcă întinerise dintr-odată. După o vreme, a revenit cu picioarele pe pământ, a tăcut și și-a plecat capul. Iartă-mi vorbăria, mi-a spus el cu blândețe. Ce profesori ai avut?

I-am spus numele unora dintre cei mai buni pe care-i avusesem. A clătinat din cap cu mâhnire.

— Nu, nu-i cunosc...

După care a continuat cu voce tremurândă:

— Încep să cred că nu mai cunosc nimic din țara aceea.

Îmbătrânise iar.

— E rândul tău să povestești. Ești atât de tăcută și liniștită! Hai, spune și tu ceva...

— Ce să spun? N-am nimic de zis. Nu-mi place nici politica.

— Cine-a zis că trebuie să vorbești despre politică? Trăiești într-o țară atât de frumoasă, povestește-mi cum e acolo. Se mai joacă copiii pe stradă? Se mai aud strigătele vânzătorilor ambulanți vara la amiază? Mai cântă oamenii pe alei și prin grădini? Mai merge lumea în serile de vară să mănânce înghețată la Podul Tajrish? Apropo, se mai găsește înghețată Akbar Mashti? Mai răsare soarele din spatele muntelui Damavand? Dimineața deschideam fereastra ca să admir cum răsare soarele de după splendidul său pisc. De-ai ști cât îmi e de dor de casa mea! Mi-aș da tot restul vieții doar ca să mă pot întoarce câteva zile acolo.

Și-a întors ochii roșii, plini de lacrimi spre mare și s-a lăsat tăcerea. Am simțit că mi se rupe inima. Aș fi vrut să-l pot alina, să-l consolez. Nu știu cât a trecut până și-a venit în fire.

— Iartă-mă! Te-am supărat?

— Nu, pe mine nu. Te-ai lăsat singur năpădit de gânduri care te-au întristat. Mie doar îmi pare rău... Îmi pare rău pentru noi, pentru că am pierdut un profesor

de valoarea ta. Și îmi pare rău că lucruri atât de mărunte s-au transformat într-un vis irealizabil pentru tine.

— Ce să spun? Așa a fost să fie. Jumătate din viață am suferit și mi-a fost dor de casă.

— N-am trecut niciodată prin așa ceva, dar înțeleg ce-nseamnă. E un chin să-ți fie dor!

M-a privit cu mai multă atenție.

— Chiar înțelegi ce spun și ce simt?

— Poate nu întocmai. Dar îmi pot imagina cum ar fi să ajung într-o zi în situația în care sunteți voi și cât de greu mi-ar fi.

— Ești foarte matură. Mi-ar fi plăcut să am o fiică sau o noră cu istețimea ta.

Mama, care tocmai terminase de vorbit cu mătușa Mahnaz, a auzi ultimele cuvinte și a intervenit răsând:

— Nu se mai găsește nicăieri fată ca Dokhi a mea!

Am ajuns la o insulă desprinsă parcă dintr-un tărâm de vis. Priveliștea era minunată, vremea era superbă, dar parcă nimeni nu dădea atenție peisajului splendid. Toți păreau frământați de gânduri negre. Erau tot mai încruntați, iar distanța dintre ei, tot mai mare. Am luat prânzul într-o atmosferă rece. Nici unchiul nu-și mai vorbeau. Parcă dintr-odată nu mai rămăsese nimic de spus și toți și-ar fi amintit că au lucruri mai importante de făcut decât să-și țină companie unii altora. Tot drumul de întoarcere, unchiul Mohsen și Afsaneh au stat retrași într-un colț, șușotind. Unchiul Mohammad a găsit în sfârșit primul prilej în ziua aceea să se așeze lângă mama.

— Despre ce-ați vorbit atâta vreme, Mohammad?

— Nimic important. Mohsen mi-a povestit despre copiii lui.

Am profitat de prezența lui Mohammad alături de mama ca să fac o plimbare și să examinez diferitele părți ale vaporului. În cele din urmă, m-am întors pe punte. Mi-am proptit coatele de parapetul din lemn și am privit îndelung unduirea valurilor.

— Ce s-a întâmplat de sunt toți în toane proaste? s-a auzit o voce.

M-am întors surprinsă. Michael stătea lângă mine, cu privirea ațintită spre orizont. Uitasem cu totul că e și el cu noi! Era atât de tăcut și retras, încât prezența lui trecea neobservată.

— Vorbești persana? l-am întrebat cu uimire.

— Puțin...

— Dar unchiul Mohammad a spus că nu poți vorbi în persană.

— După ce s-a dus mama, el nu a mai vorbit cu mine în limba asta. Dar nu știu de ce a presupus că am uitat tot ce știam.

— Și nu ai uitat?

— Nu! Eu și mama știam mai multă persană decât își dădea el seama. Exersam când nu era acasă. Apoi, în timpul facultății, am făcut și niște cursuri.

— De ce nu i-ai spus tatălui tău? S-ar fi bucurat mult.

— Nu știu. Moartea mamei ne-a îndepărtat unul de celălalt. Mi-e jenă. Vezi și tu că nu vorbesc prea bine...

— Nu-i adevărat, vorbești foarte bine! N-ai greșit nici o propoziție. E drept că te exprimi literar, ca-n cărți, dar așa e mai ușor de înțeles ce spui. Iar accent au toți... ia uită-te la Nader!